

meersche of John Cohen opgehaald. Via de Pyreneeën en Spanje gingen die microfilms dan naar Londen toe. Wij merken hierbij op dat ze in Londen aanvankelijk niet verder kwamen dan de opbergkasten van de *Belgian Section* van *SOE*; de nieuwe Nederlandse geheime dienst, het Bureau Inlichtingen, ontdekte diep in '43 tot zijn verontwaardiging dat bij de Belgen een aanzienlijke hoeveelheid uit bezet Nederland afkomstige microfilms lag die nog niet eens uitgepakt waren – niemand had geweten voor wie dat materiaal bestemd was.

★

De heropbouw van de spionage-afdeling van de OD zullen wij later in dit hoofdstuk beschrijven, wij willen thans wèl stilstaan bij de drie andere nieuwe groepen die wij noemden: 'Luctor et Emergo', de groep-'Kees' en de 'Packard'-groep.

De groep 'Luctor et Emergo' was opgericht door een ambtenaar van het rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd, J. C. Wannée, die van '40 af in zijn functie enkele keren besprekingen had moeten voeren met Belgische autoriteiten. Wannée had steun verleend aan de *SOE*-agenten Taconis en Lauwers en was, toen dezen in maart '42 gearresteerd waren, ondergedoken, aanvankelijk bij de al eerder genoemde mr. Kolff, de burgemeester van Deil. Hij besloot diens talrijke relaties aan te schieten om gegevens te verzamelen die hij naar Engeland wilde doorgeven. Hij ging dus door het land reizen en trekken (Kolff had, gelijk reeds vermeld, blanco persoonsbewijzen gekregen uit Zwartsluis) en hij trachtte na enige tijd in Brussel aan te haken bij een Belgische verzetsgroep die een vaste verbinding met Londen had. Hij kwam daar na enig zoeken in contact met een Belgische geheime agent, Édouard Cleeren; deze was bereid, voor de verzending van Wannée's stukken zorg te dragen. Daardoor gesterkt, ging Wannée zijn organisatie uitbreiden. Dat ging niet zo gemakkelijk. 'Merendeels speelde', schreef hij na de oorlog,

'de angst voor ontdekking of verraad een grote rol; doch meer dan eens werd als bezwaar aangevoerd dat men niet de indruk kreeg dat 'er wat mee gedaan' werd in Londen, en men weinig zin had, voor het archief te werken, naast het vele dat hier te lande verzet moest worden.'¹

De secretaris-generaal van het departement van koloniën, jhr. mr. O. E. W. Six, weigerde medewerking aan Wannée's opzet maar in het Haagse

¹ J. C. Wannée: 'Rapport' (z.d.), p. 10 (Doc II-424, a-1).